

BA-III (H)

मैथिली प्रविष्टा

पत्र - पंचम

मैथिली साहित्य इतिहास

(1)

श्री व संजीव कुमार राय

मैथिली शिक्षक

मैथिली विभाग

M. S. J. College, Rignamgungpur

Maddhupur (Lahur)

लोकगाथा:-

मैथिली लोकगाथा काल्प अत्यधिक समृद्ध छानि।
दीर्घ आख्यान पर आधारित गीतात्मक कथा लोक-
गाथा कहल जाइत छानि। एहि मध्य विभिन्न भुक्त
इतिहास समाजदर्शन, लोकजीवन एवं चरित्रिक
उत्कर्ष सहज लै छानि जेवत छानि। वस्तुतः
मैथिली लोकगाथा विजेतर समाजक रचना विकस
विजेतर जातिवैदिक सामाजिक - सांस्कृतिक वस्तु स्थितिक प्रती
क परिचय दैत छानि। मैथिली किछु लोकगाथा
काल्प विक लोकिकान, सलहेस, अनेकाकुलमा,
कुलदायाल, मेका बनजार, दीनामद्री, १२३४
पणपाल छानि। एहि मध्य लोकिक प्रचार
गोपलम मध्य, सलहेसक प्रसार-प्रचार दुसाधक
बीच, दीनामद्रीक दुषधक बीच एवं केहरक सीमा
का चमारक बीच छानि। मैथिली गाथागीतक
रचना मिथिला-नेपालक सीमा क्षेत्र छानि
मेरु।

મૈથિલી લોકગાવામાં મુખ્યતઃ વીર, ધૂંગાર ઓ સિદ્ધિ-
સાધના આદિ અંગિત મેલ । પાલુ જોઈ મે વિચિત્ર
વર્ણના, ધર્મ-સમ્પ્રદાય, સીતે દિવાળ, દેવી-દેવતા, ધારણ-
વિશ્વાદ આદિ । તેથી હું આ અંગિત મેલ આદિ
મૈથિલી ગાવામાં નિમિત્ત કરીપાત્ર વિશાલ રૂપે
ઉલ્લેખ આદિ । કુલુમા, વીના, ચમૈન, મંજરિ, ત્રિલેસરી
આદિ મધ્યકાલીન-પરિણત પ્રતીક છે ।

મૈથિલી લોકગાવાક વિશેષતાક નિમ્નલિખિત
આદિ । ખેત - ① લોકગાવાક રચિયતા અજ્ઞાત હોય
છોડી ઓ ઓઈ મધ્ય રચનાકાક વ્યક્તિત્વક અભાવ
રહેત આદિ ।

2. અંગિત રહ્યાક કારણ રૂપ મૌલિક રૂપે

3. સ્વરૂપે સંગીત ઓ મુખ્યક અંગિત સાદ્યક
રહેત આદિ ।

4. સ્વામીયતાક પ્રભાવ રૂપે ઉપદેશાત્મક પ્રવૃત્તિક
સર્વથા અભાવ રહેત આદિ ।

5. વ્યક્તિક અનલંકરણ રૂપે (સ્વામીયતા) આદિ
તે અનુવર્તમાન રહેત આદિ ।

(3)

6. લેક-પલ્ક બાંધવા પુનરાવૃત્તિ સીદે મદ્ય
હોઈને બાંધે

7. સ્કર આવવાનું વિનુત્ત આંધ્રે રીતે બાંધે

Singid
28/04/20